

GROEN-BLAUW VERBINDT!

GROEN-BLAUW VERBINDT!

Wie zijn jullie?

GROEN-BLAUW VERBINDT!

Groen-Blauw Raamwerk
in de Westflank van de Stedelijke As
van Holland Rijnland

Kijkje in de keuken
18 november 2024

Sacha Maarschall - Leiden
Essi Laine - Oegstgeest
Veronique Loeffen - Leiden
Dick Bakker - Katwijk

WESTFLANK
STEDELIJKE AS

Westflank Stedelijke as
Leidse agglomeratie

Aaneengesloten stedelijk gebied
ca 300.000 inwoners

Eén daily urban system

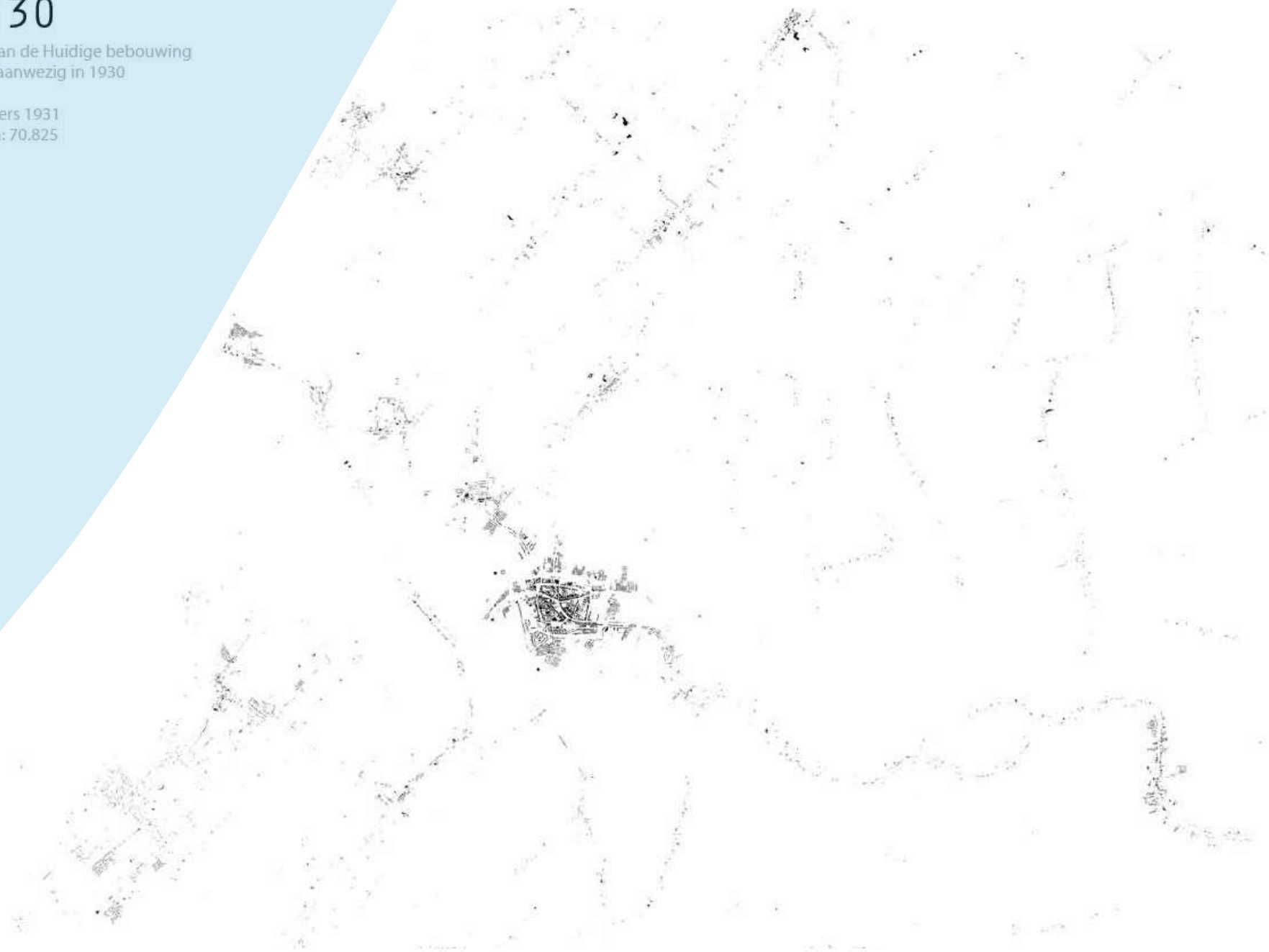
7 gemeenten

ONTSTAAN
VERSTEDELIJKTE
GEBIED

1930

Deel van de Huidige bebouwing
reeds aanwezig in 1930

Inwoners 1931
Leiden: 70.825

1945

Deel van de Huidige bebouwing
reeds aanwezig in 1945

Inwoners 1947
Leiden: 83.999

1960

Deel van de Huidige bebouwing
reeds aanwezig in 1960

Inwoners

Leiden: 96.440

Regio: 208.942

1975

Deel van de Huidige bebouwing
reeds aanwezig in 1975

Inwoners

Leiden: 97.913

Regio: 257.263

1985

Deel van de Huidige bebouwing
reeds aanwezig in 1985

Inwoners

Leiden: 104.668

Regio: 276.697

1995

Deel van de Huidige bebouwing
reeds aanwezig in 1995

Inwoners

Leiden: 115.442

Regio: 304.083

2005

Deel van de Huidige bebouwing
reeds aanwezig in 2005

Inwoners

Leiden: 118.563

Regio: 317.906

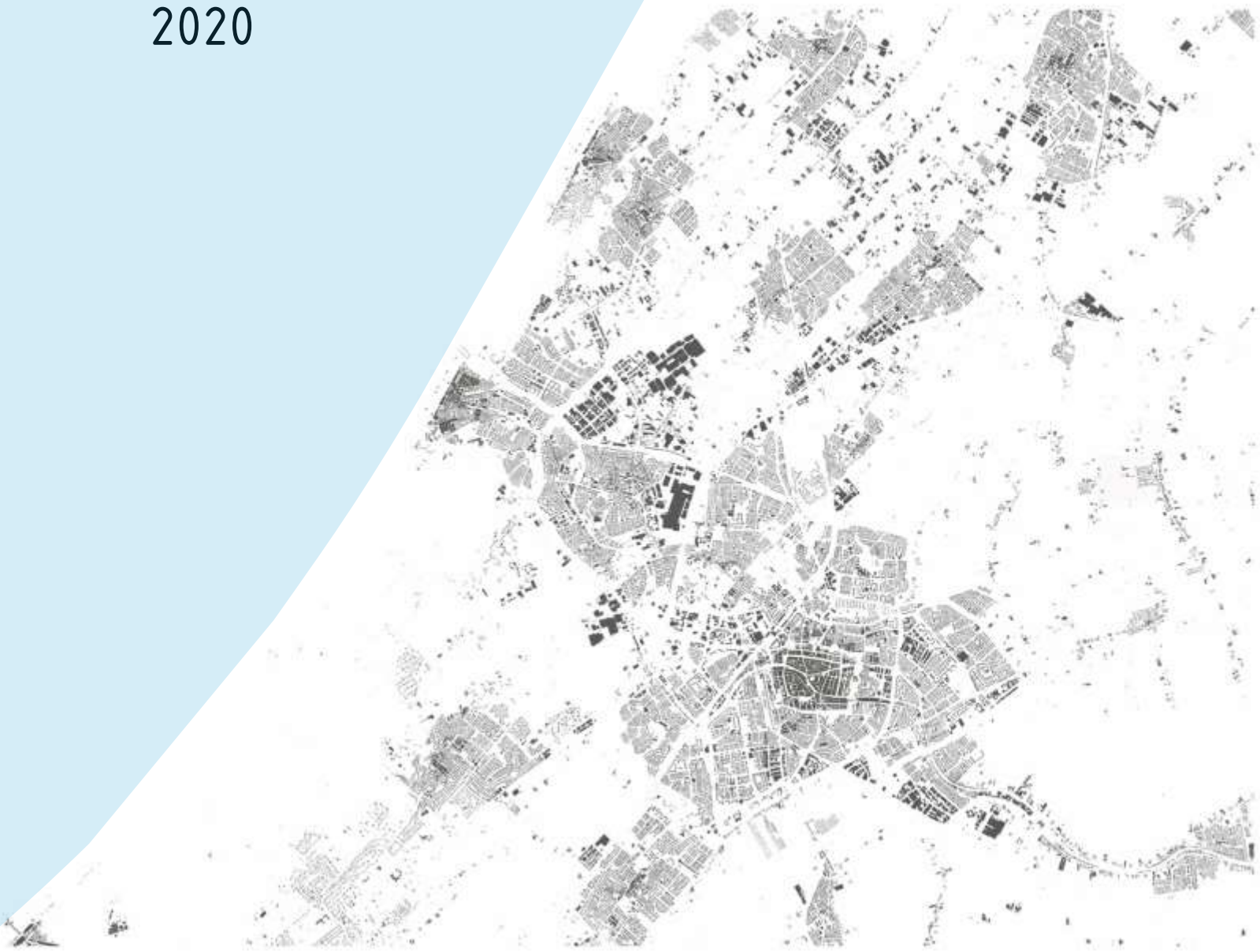

2013

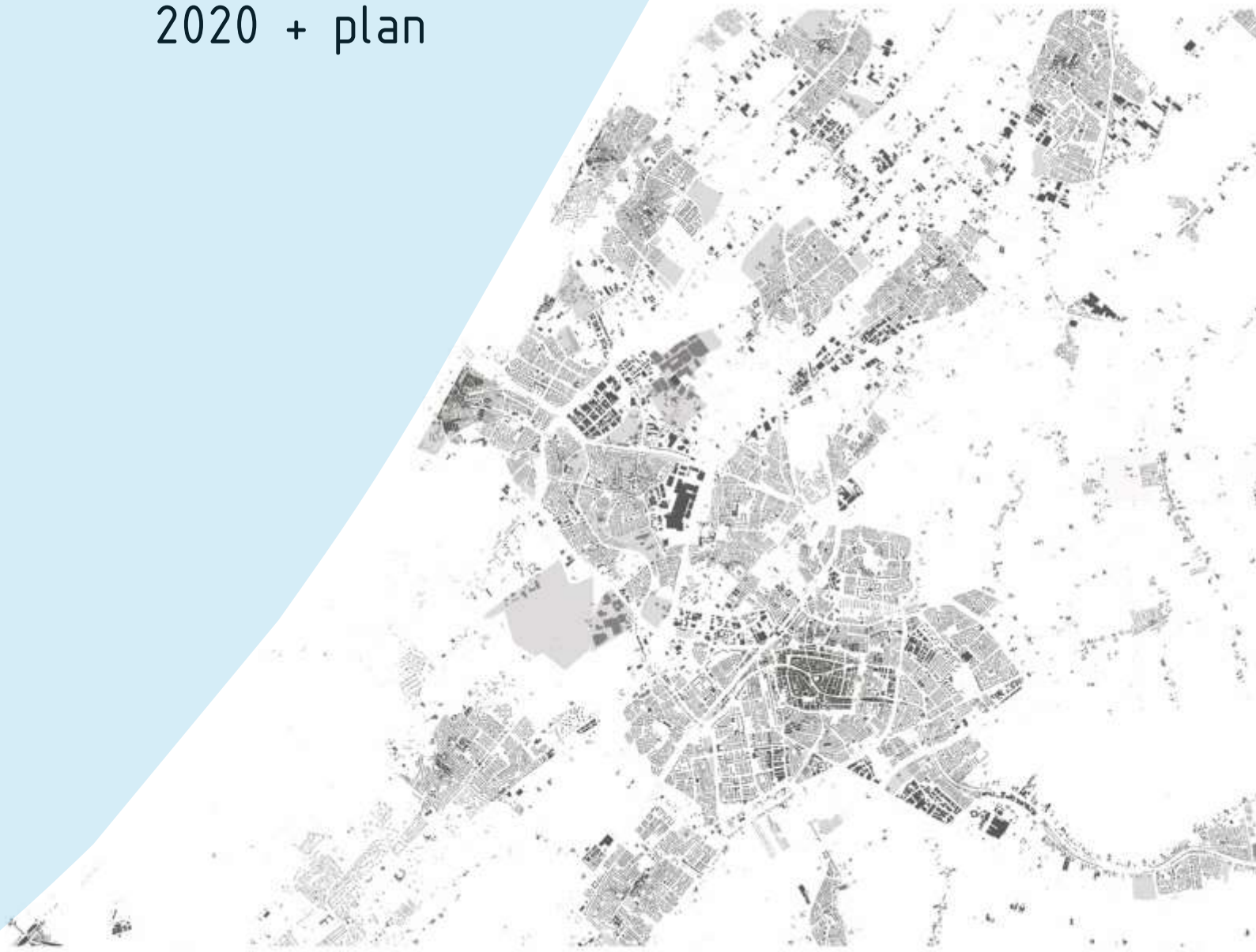
Inwoners (2013)
Leiden: 119.800
Regio: 326.679

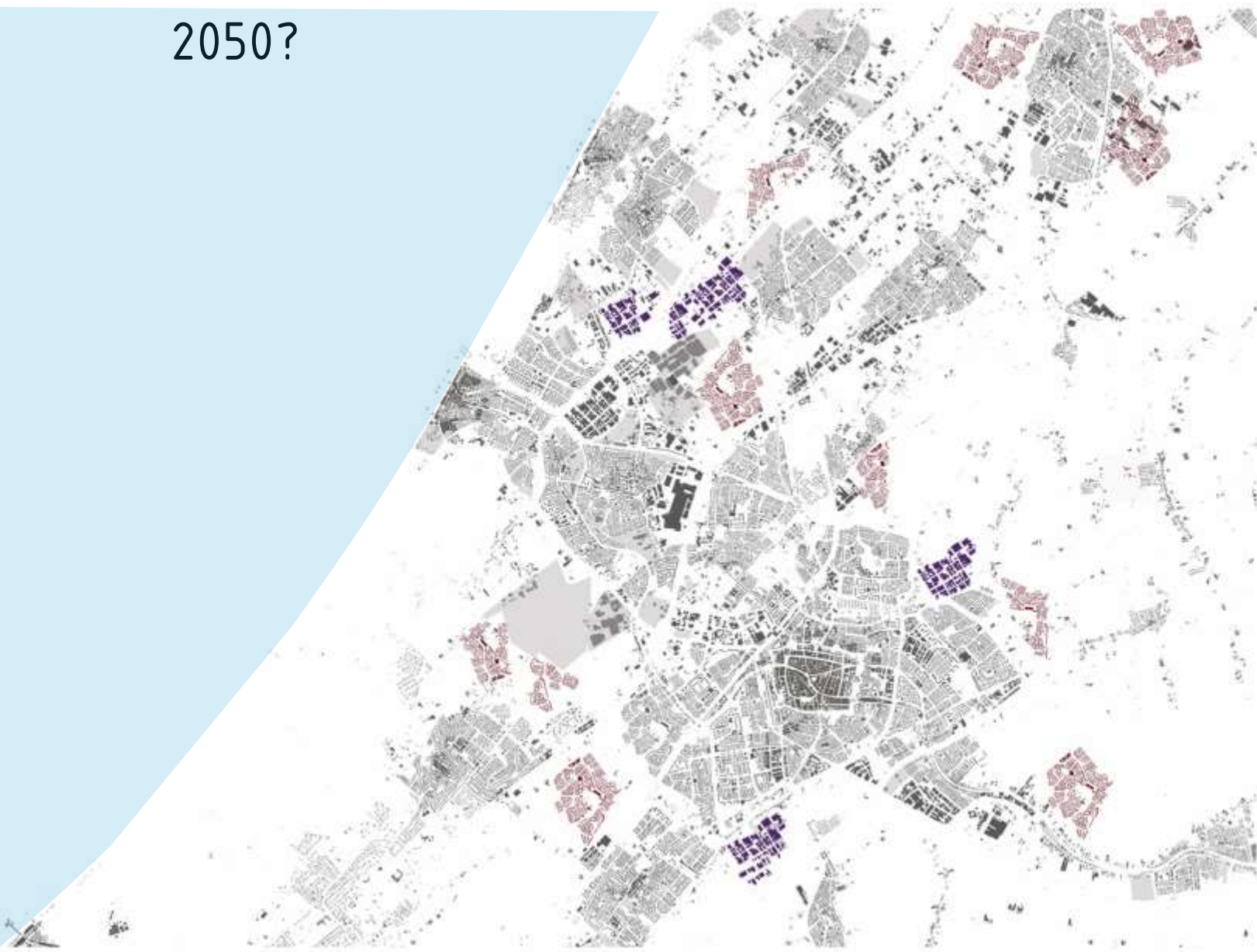
2020

2020 + plan

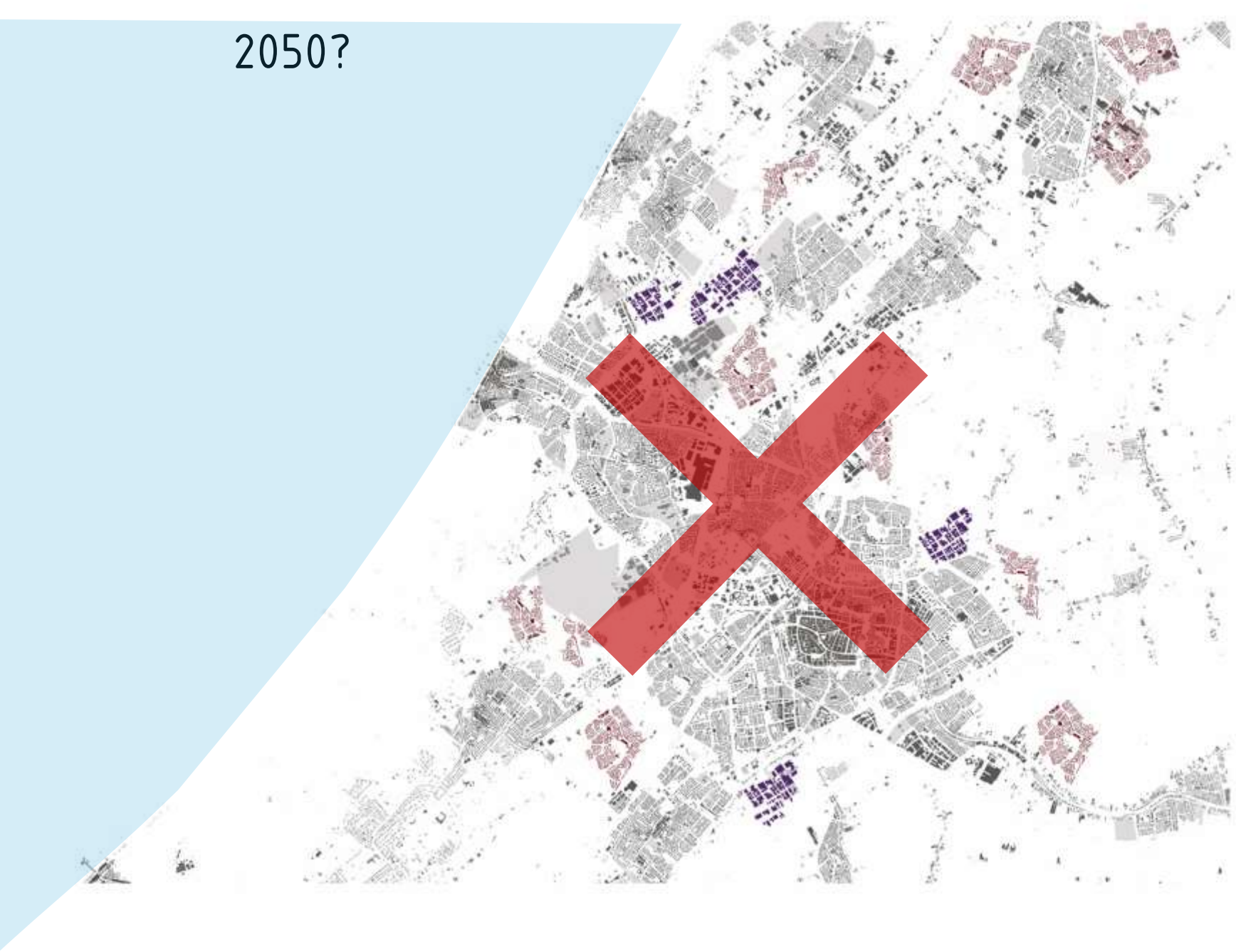

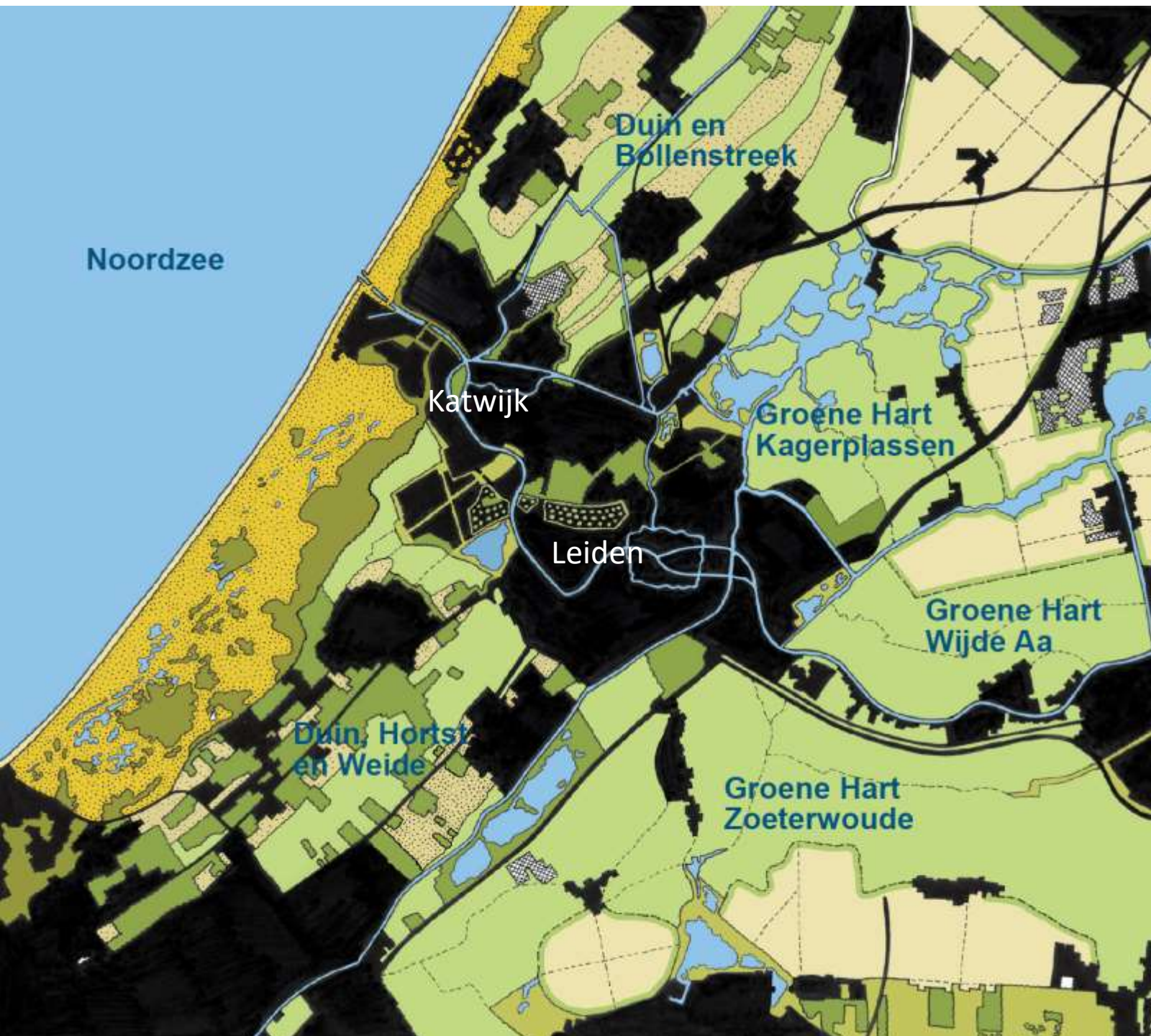
2050?

2050?

Aaneengesloten verstedelijkt gebied +
prachtige (maar versnipperde)
landschappen

Daily urban system ca 300.000 inwoners –
7 gemeenten

Opgaven en kansen rond o.a.:

Verdichting

Leefbaarheid

Klimaatadaptatie

Biodiversiteit

Gezonde leefomgeving

Inclusiviteit

Vestigingsklimaat

GROEN-BLAUW VERBINDT!

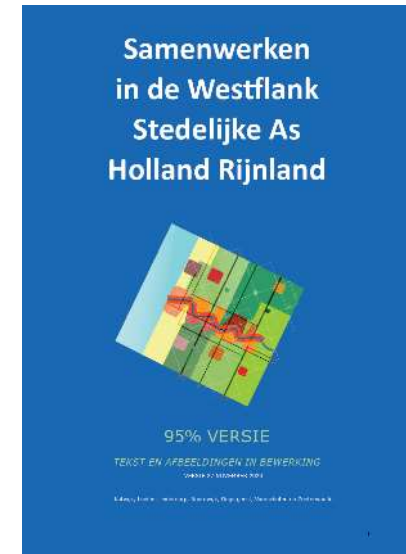
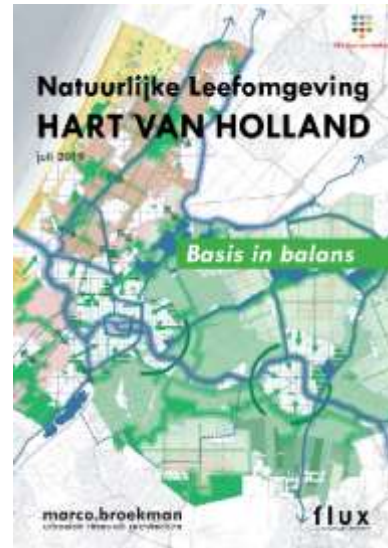
Groen in en om de stad

Van gevel tot Groene Hart, van stoep tot Zee....

BASIS: 10+ JAAR SAMENWERKEN AAN HART VAN HOLLAND / WESTFLANK

2012

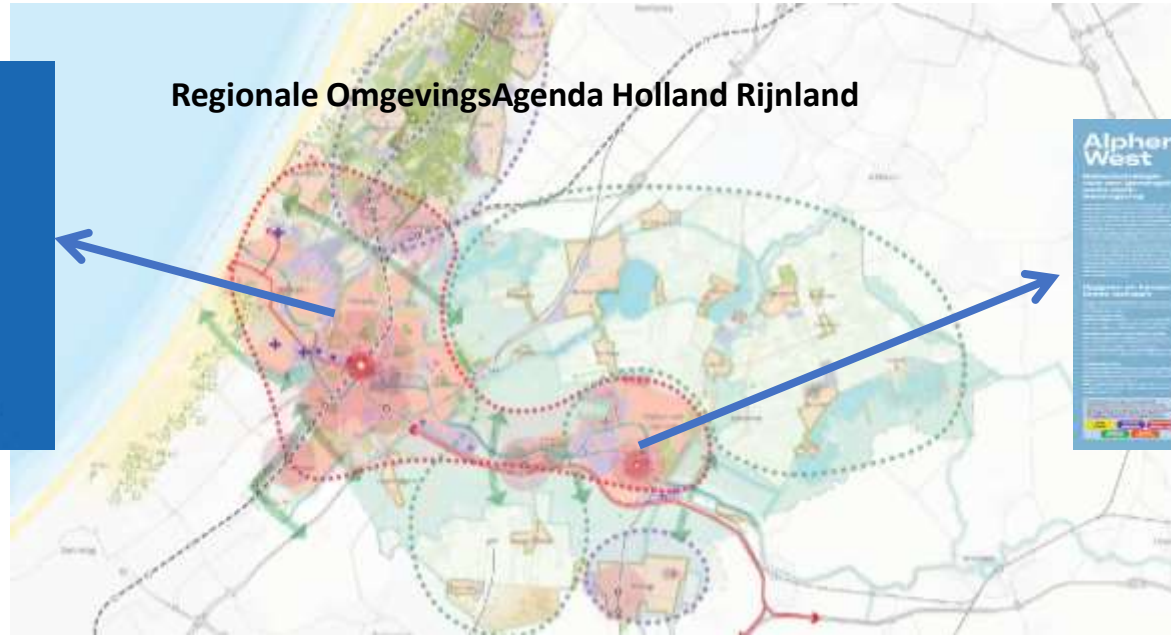

2023

Groen-Blauw Verbindt! - aanloop

Westflank
7 gemeenten + HR
Transitieopgaven icm Brede welvaart - 2070
Integraal verhaal met prioriteiten = agenda

Oostflank
Gemeente Alphen + HR

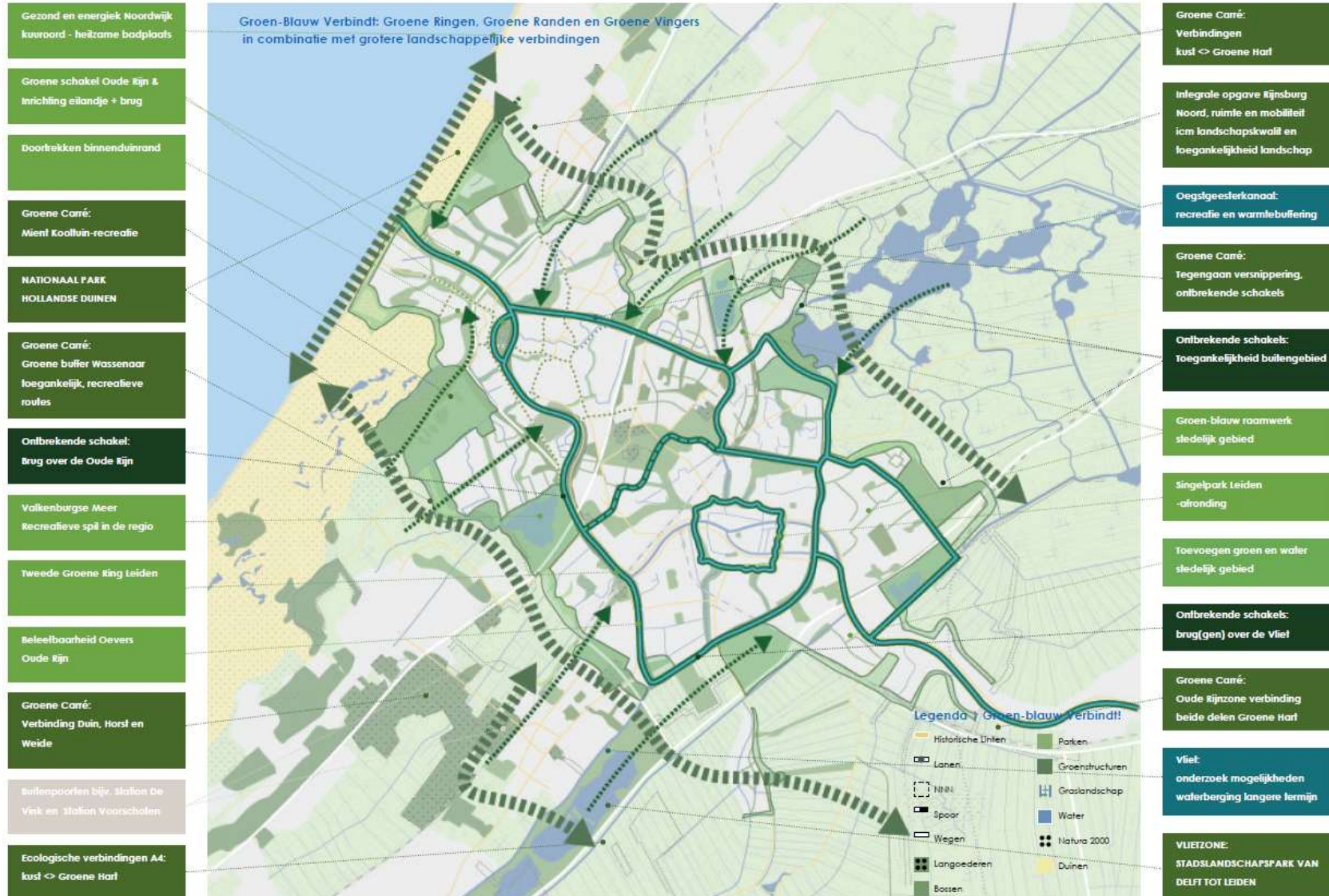

Regionale Investeringsagenda Holland Rijnland

Hierin: Groen-Blauw Verbindt

P3 Projectblad 10
P2 Groenblauw Raamwerk
P1 Een sterke groen- en waterstructuur is een belangrijke pijler voor de ontwikkeling van de regio. Aan de westflank werken Katwijk, Oegstgeest, Leiden, Leiderdorp, Voorschoten en Zoeterwoude hiervoor samen aan een groenblauw raamwerk in en om de stad: 'Groen-Blauw Verbindt!'. Hetzelfde doen Leiden, Zoeterwoude en Alphen aan den Rijn langs de NT1.

Groen-Blauw Verbindt! – Agenda Westflank

Concept voor aaneengesloten verstedelijkte gebied 300.000 inwoners

Groen-Blauw Raamwerk met:

- groene ringen
- groene randen
- groene vingers
- Grotere landschappelijke verbindingen

Ordenen vergelijkbare opgaven

Groene Ringen

Sterke binnenstedelijke groenstructuur als verbindende factor op regionaal niveau

Verbinden kernen onderling + omringende landschappen met elkaar.

Vanaf kust bij Katwijk/Noordwijk via Oegstgeest, Leiden, naar Voorschoten, Leiderdorp, en Zoeterwoude Rijndijk.

Belangrijk te werken aan:

- doorlopende groenstructuur door gehele stedelijke gebied.
- continue wandel- en fietsroutes langs Groene Ringen
- ontbrekende schakels om de verschillende delen te verbinden.
- versterken biodiversiteit, water en groen langs gehele Groene Ringen.
- verbinden Groene Ringen met omringende landschappen d.m.v. Groene Vingers.

'Specials' in de Groene Ringen

Specials: Landgoederen en buitenplaatsen aan de Groene Ringen

In onze regio liggen een aantal bijzondere landgoederen en buitenplaatsen die van grote cultuurhistorische waarde zijn. Zij zijn de specials aan de Groene Ringen en dragen bij aan de groene longen in het verstedelijkte gebied. Dit zijn bijvoorbeeld de (zones rond) landgoederen Berbice, Poelgeest, Endegeest, Ter Wadding en Wilbert.

De Wilbert, Heerenhuys, Katwijk

Ter Wadding, Voorschoten

Endegeest, Oegstgeest

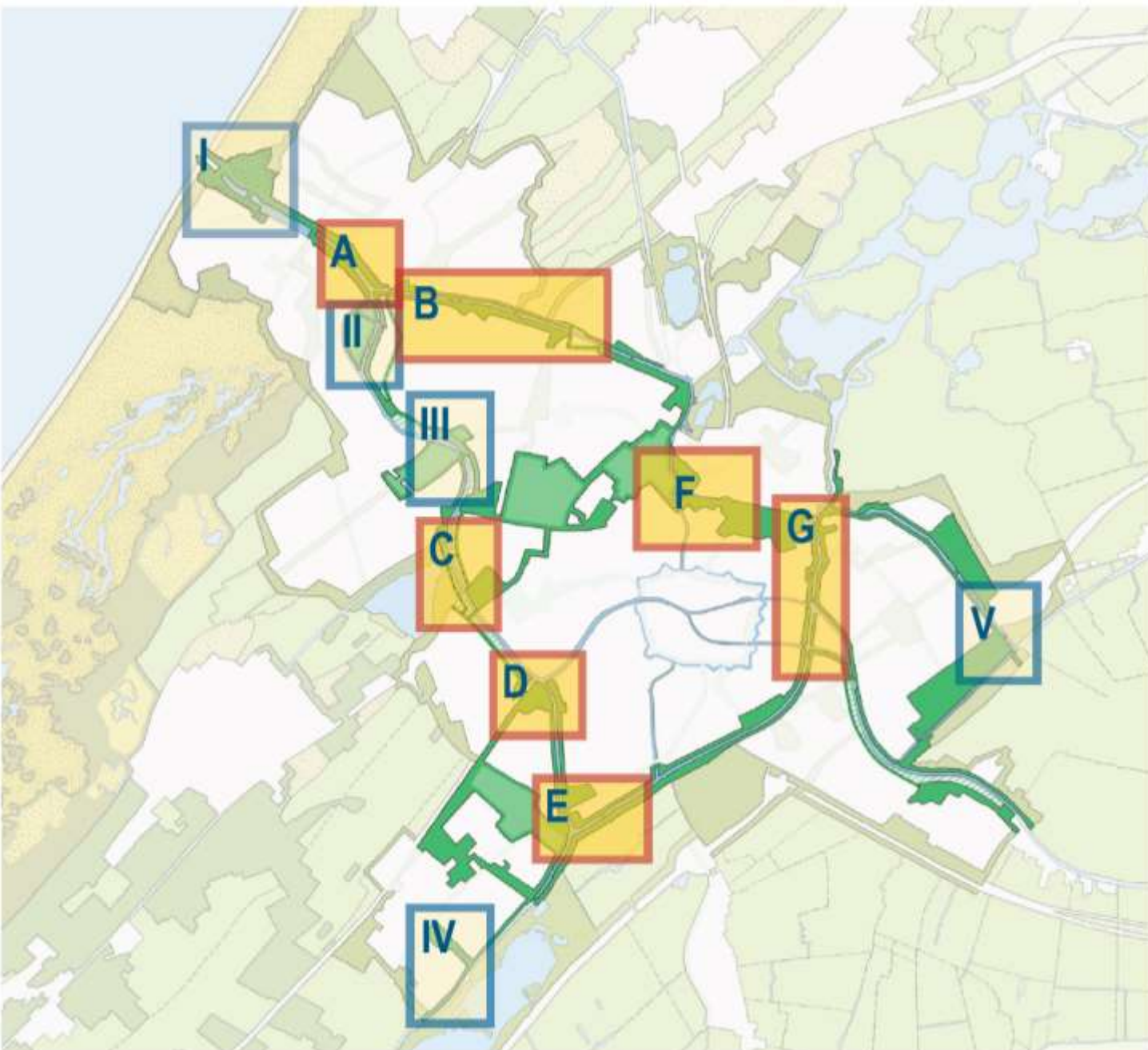

Poelgeest, Oegstgeest

Berbice, Voorschoten

Ontbrekende schakels in de Groene Ringen

Ontbrekende schakels op de Groene Ringen

De Groene Ringen lopen grotendeels langs de bestaande groenblauw structuren. Sommige delen werken al goed of worden op korte termijn aangepakt, een aantal moeten verbeterd worden en enkele schakels ontbreken. Samen met de zeven gemeentes van de Westflank hebben we de volgende ontbrekende schakels in kaart gebracht:

Regionaal belangrijke schakels

(in regionaal verband en met andere partners op te pakken)

- Verbinding 't Heen (A)
- Oegstgeesterkanaal (B)
- Verbinding Oude Rijn (C)
- Ter Wadding - lange termijn (D)
- Verbinding Vliet (E)
- Slaaghsloot / Haarlemmer trekvaart (F)
- Rijn-Schiekanaal / De Zijl (G)

Overige schakels

(door gemeentes zelf opgepakt)

- Rijnmond (I)
- Eiland (II)
- Route langs Oude Rijn (III)
- Vliet (IV)
- Does (V)

Groene Randen

Goede overgang stedelijk - landschappelijk gebied

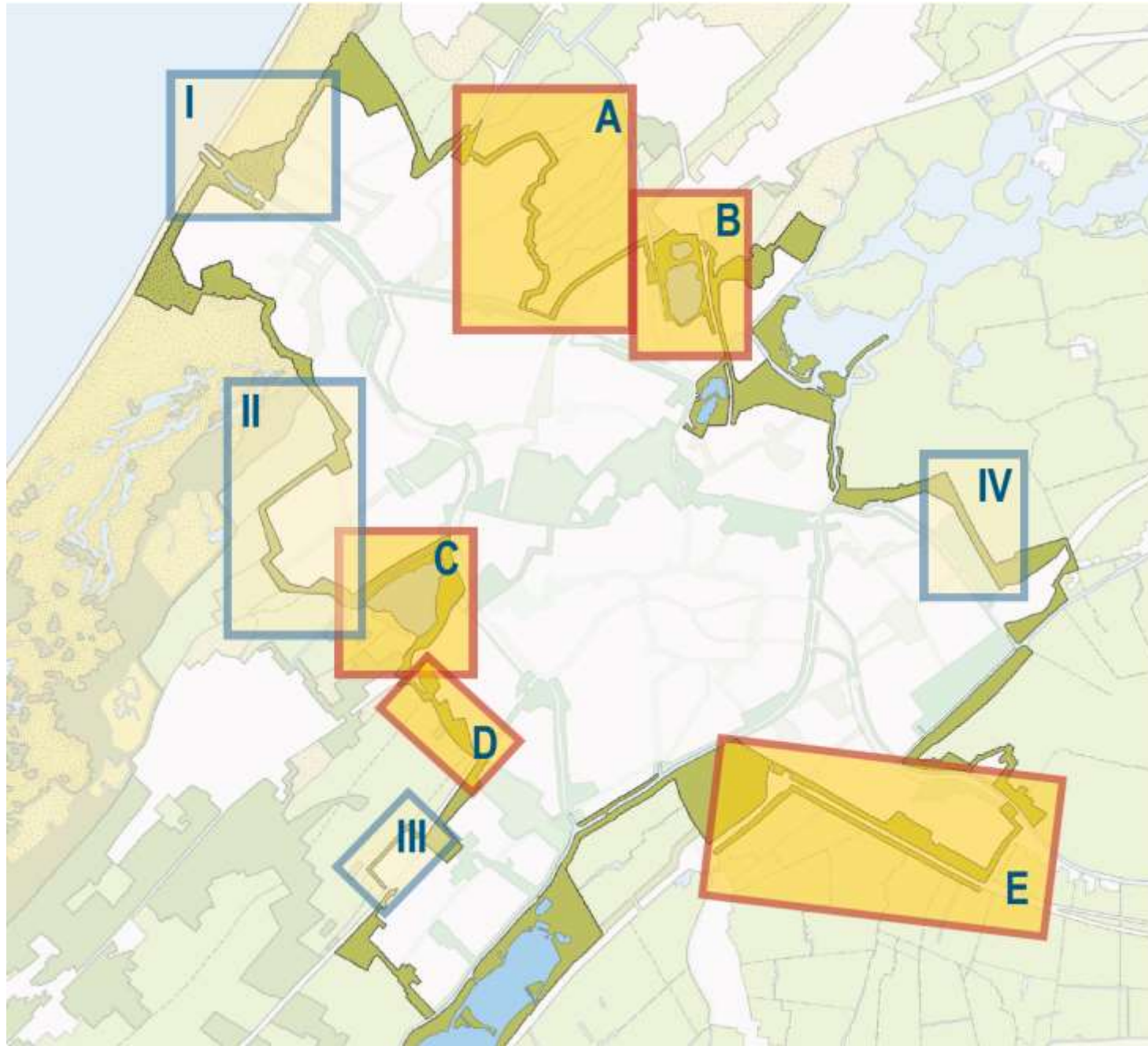
Beperken visuele impact grote infrastructuur, nieuwe woonwijken of bedrijventerreinen op landschap

Vangen recreatiedruk op in recreatiegebieden als Valkenburgse Meer, Kagerzoom, Cronesteyn en strand Katwijk.

Belangrijk:

- Groene Randen rond gehele verstedelijkte gebied.
- Creëren overgangszone tussen stedelijk en landelijke gebied – maatwerk qua invulling.
- Verminderen visuele impact van bebouwing en infrastructuur op omringende landschap.
- Opvangen recreatiedruk op open landschap.
- Integreren wandel- en fietspaden in de Groene Rand.
- Versterken biodiversiteit
- Vormgeven goede aansluiting (inrichting en vegetatie etc.) op aangrenzende landschap.
- Waar nodig met klimaatadaptieve inrichting (denk aan tijdelijke waterberging, etc).

Ontbrekende schakels in de Groene Randen

Ontbrekende schakels Groene Randen

De Groene Randen vormen een continue groenstructuur langs de verschillende omringende landschappen op de grens van het verstedelijkte gebied en hebben een divers karakter. Sommige delen werken al goed, een aantal moeten verbeterd worden en op verschillende plaatsen ontbreken er groene randen. Samen met de 7 gemeentes van de Westflank hebben we de volgende ontbrekende schakels in kaart gebracht.

Regionaal belangrijke schakels

(in regionaal verband met partners op te pakken)

- Groene Rand Rijnsburg-Oegstgeest (A)
- Klinkenbergerplas (B)
- Valkenburgse Meer (C)
- Groene Rand Stevenshof (D)
- Groene Rand Zoeterwoude-Rijndijk (E)

Overige schakels

(door gemeentes zelf opgepakt)

- Rijnmonding (I)
- Groene Rand Valkenhorst (II)
- Voorschoten bij het spoor (C)
- Groene Rand Provincialeweg (IV)

Groene Vingers

Verbinden omringende landschappen met kernen -trekken omringende landschap naar binnen tot in hart Groene Ringen.

Groen en natuur 'tot de voordeur'.

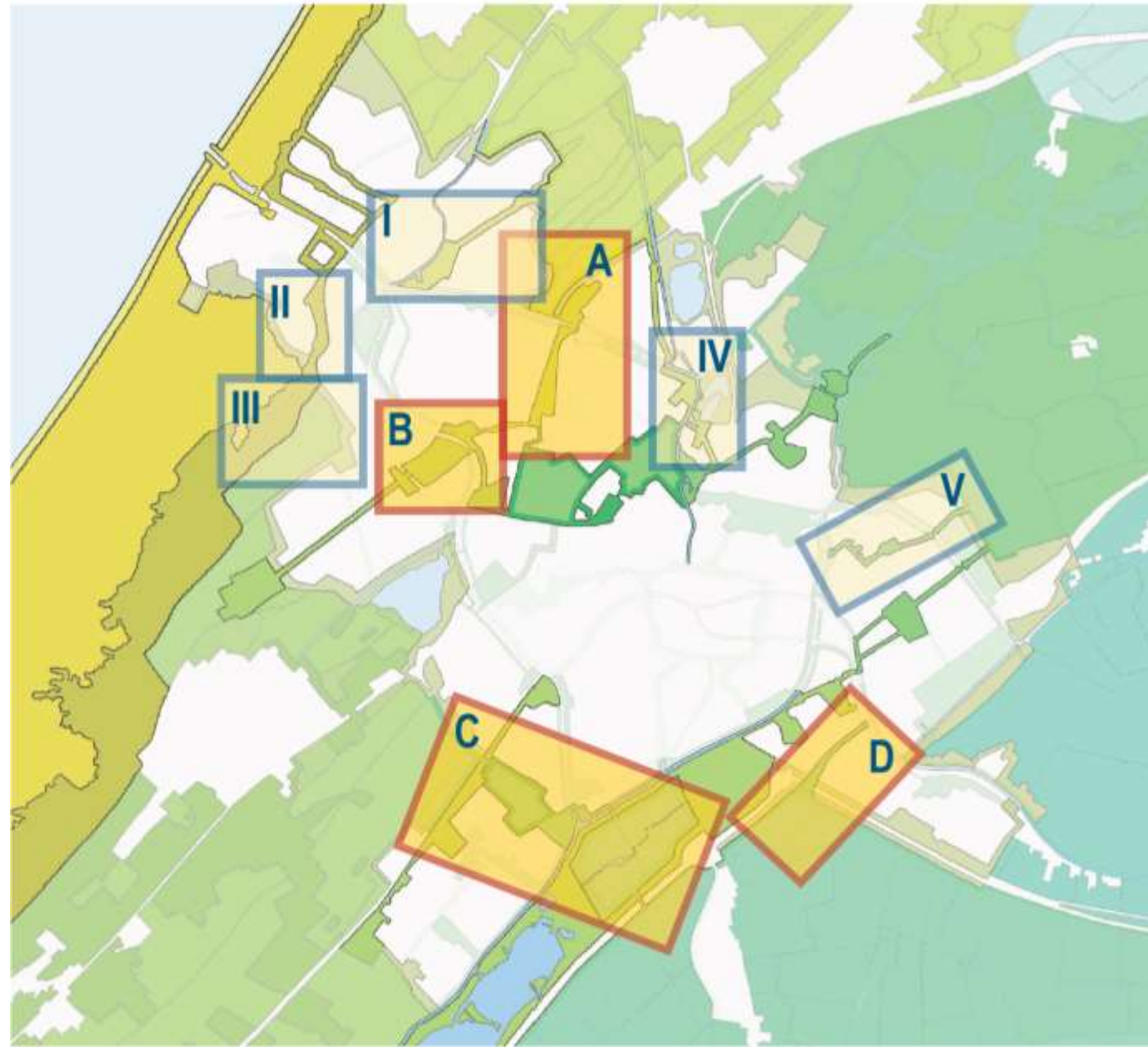
Versterken biodiversiteit

Draagt bij aan prettigere, groene en gezondere leefomgeving voor de bewoners.

Elke Groene Vinger heeft zijn eigen karakter

- Groene Vingers ontwerpen als goed doorlopende groenstructuren, aansluitend op groene ringen.
- Goede aansluiting op bestaande fijnmazige groenblauwe netwerk binnen kernen
- Integreren van wandel en fietspaden in Groene Vingers (van kern tot landschap).
- Versterken biodiversiteit.
- Goede aansluiting op omringende landschap (inrichting, vegetatie etc.).

Ontbrekende schakels in de Groene Vingers

Ontbrekende schakels Groene Vingers

De Groene Vingers verbinden de kernen met de verschillende omringende landschappen. Door de gevarieerde omgeving hebben ze elke een geheel eigen karakter. Sommigen werken al goed, een aantal verbindingen moeten versterkt worden en enkele moeten nog worden gemaakt. Samen met de 7 gemeentes van de Westflank hebben we de volgende ontbrekende schakels in kaart gebracht.

Regionaal belangrijke schakels

(in regionaal verband opgepakt)

- Groene Vinger Elsgeesterpolder (A)
- Groene Vinger Funnel (B)
- Groene Vinger Berbice (C)
- Groene Vinger Meerburg (D)

Overige schakels

(door gemeentes zelf opgepakt)

- Groene Vinger Rijnsburg-Noord (I)
- Duinvallei (II)
- Mient-Kooltuin en Barakkenbos (III)
- Haarlemmertrekvaart (IV)
- Groene Vinger Leysloot - De Baanderi

Totaal groen-blauw raamwerk

Grote landschappelijke verbindingen

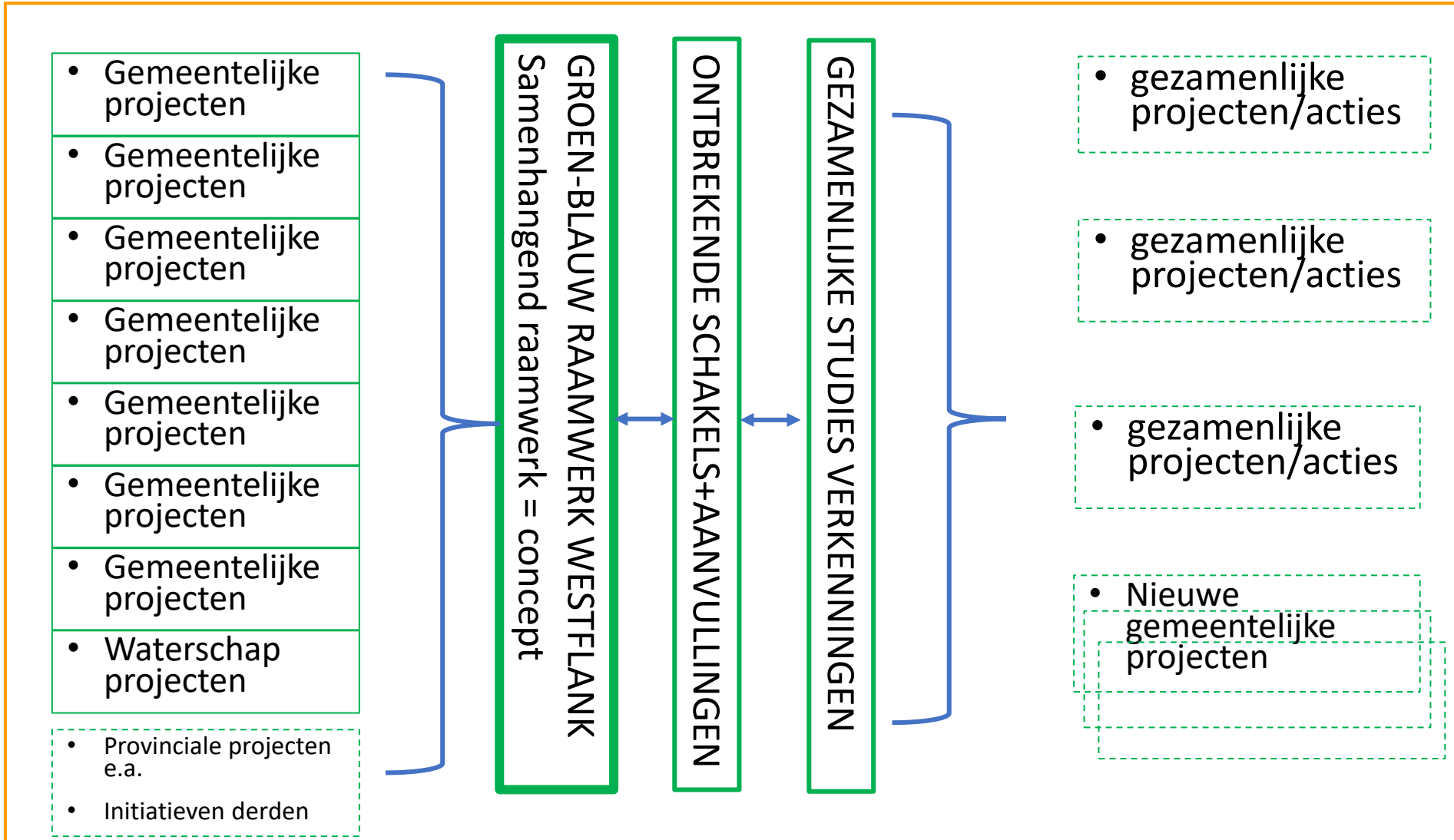
Grote landschappelijke verbindingen verbinden landschappelijke gebieden rondom Westflank met elkaar, van kust tot Groene Hart.

Werken aan oversteken van grote infrastructurele barrières (schakels) om landschappelijke verbindingen te creëren.

Belangrijk:

- Versterken omringende landschappen.
- Groene verbindingen tussen de verschillende landschappen.
- Continue wandel- en fietsroutes tussen verschillende landschappen
- Noordzeekust en Groene Hart verbinden.
- Versterken van de biodiversiteit.

Groen-Blauw Verbindt! – samenwerking

Doel:

Projecten van
P3 > P2 > P1

Met elkaar
'dezelfde kant op
werken' –
tempo kan
verschillen

Groen-Blauw Verbindt! – proces

- Geen project, meer een programma – via de inhoud
- 7 gemeenten + waterschap (adviseerend)- 3 trekkers
- Andere partners – provincie, NPHD, partners NOVEX ZR,...?
- Gemeenten zelf aan het stuur voor eigen onderdelen, niet vrijblijvend.
Samen pakken we ambitie om groen-blauwe structuren uit te bouwen in komende jaren.
We spreken elkaar ook aan op deze ambitie
- Meedenkers en meedoeners welkom!

Zo werken we samen aan het groen-blauwe raamwerk voor het aaneengesloten stedelijk gebied, dat bijdraagt aan klimaatadaptatie, biodiversiteit, beweegvriendelijkheid, leefbaarheid, gezondheid, vestigingsklimaat, ...

Het is daarmee randvoorwaardelijk voor verdere verstedelijking en voor aantrekkelijke, toekomstbestendige en leefbare gemeenten in de Westflank van de Stedelijke As.

GROEN-BLAUW VERBINDT!

Denk mee

Groen-Blauw Verbindt! - denk mee!

Meedenken in drie (gelijke) groepen:

Tafel biodiversiteit

Hoe gaan mens en natuur samen in dit groen-blauw raamwerk?

Kan dit gecombineerd worden of moeten we keuzes maken?

Tafel landschap – overgang stad-land

Hoe geven we de overgang stad – land vorm?

Hoe ontstaat meeste meerwaarde voor mens en natuur?

Tafel ontbrekende schakels

Hoe kunnen we barrières van water-, spoor- en snelwegen slechten en ontbrekende fragmenten realiseren?

Waar starten we en hoe krijgen we partijen mee?

Daarna: het belangrijkste advies vanuit elke tafel plenair delen

Groen-Blauw Verbindt! - denk mee!

Tafel Landschap – overgang stad-land

Hoe moeten we de stadsrand vormgeven voor waardevolle overgang stad - buitengebied

- Hoe geef je de overgang tussen stad en buitengebied vorm – zodat meeste meerwaarde biedt voor mens en natuur? Scherpe contrasten of juist zachte geleidelijke overgangen, openbaar of niet-toegankelijk etc
- Hoe zorg je dat deze overgang recht doet aan diversiteit aan landschappen?
- Hoe reëel is het om de landschappelijke karakteristiek vanuit het buitengebied door te trekken tot diep in het stedelijk gebied (ivm artificiële / opgehoogde delen in de stad etc)?
En hoe kan je de rijkere biodiversiteit in de stad doortrekken in het buitengebied/landschap?
- Hoe beperk je de impact van de stad op het landschap – ook irt beleving vanuit het landschap?
- Hoe vergroot je de toegankelijkheid van het buitengebied voor ommetjes, routes, ecologische verbindingen?

Groen-Blauw Verbindt! - denk mee!

Tafel Biodiversiteit

Hoe gaan mens en natuur samen op dit groen-blauw raamwerk?

- Hoe kan je het zoveel mogelijk samen laten gaan – wat zijn daar goede voorbeelden voor?
- Moet er een deel van het netwerk gereserveerd worden voor natuur – waar, wanneer, waarom? En hoe doe je dat in het stedelijk gebied?
- Moet je zoneren - helpt zoneren in de breedte of in de lengte?
- Hoe zorg je dat er voldoende rust en donkere plekken zijn voor natuur / biodiversiteit?
- Wat zijn goede voorbeelden waar wij van kunnen leren?

Groen-Blauw Verbindt! - denk mee!

Tafel Ontbrekende schakels

Hoe zorgen we ervoor dat er een continu groen-blauw raamwerk ontstaat – voor mens en natuur?

- Veel van de ontbrekende schakels in het Groen-blauwe raamwerk gaan over het slechten van barrières van water-, spoor- en snelwegen.
Hoe starten we dit op – wat is de eerste stap (haalbaarheidstudies, benoemen ‘families’ van opgaven, onderscheid quick wins en lange adem)?
En hoe krijgen we deze partijen mee?
- Hoe enthousiasmeren we andere partijen als grondeigenaren, ontwikkelaars en particulieren om ontbrekende delen te realiseren?
- We zoeken nog naar een goede ontwikkelstrategie: van welke initiatieven kunnen we leren?